

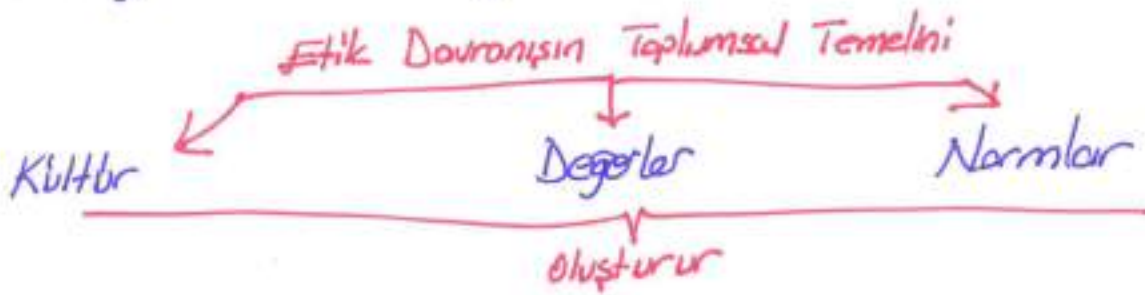
- EĞİTİM ve ÖĞRETİMDE ETİK -

(1)

ETİK ⇒ İnsanın kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, normları, kuralları, doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlaksal açıdan araştıran bir felsefi disiplindir.

AHLAK ⇒ Bir toplum içinde kişilerin benimsedikleri, uymak zorunda bulundukları davranış biçimleri ve kurallarıdır.

Ahlak görecelidir Etik görece yoktur.

Etik ikilem ⇒ 2 ya da daha fazla değer çatışması.

ÖĞRETMENLİK MESLEK ETİĞİ

Bir meslek grubunun

- ★ Mesleğe ilişkin olarak oluşturup kurduğu
- ★ Onları belirli bir şekilde davranmaya zorlayan
- ★ Yetersiz ve değerli üyeleri meslekten dışlayan
- ★ Hizmet ideallerini korumayı amaçlayan mesleki ilkeler bütünüdür.
- ★ Meslek üyelerine emreden
- ★ Kişisel eğilimlerini sınırlandıran
- ★ Meslek içi rekabeti düzenleyen

Öğretmenlik Meslek Etik İlkeleri

- 1- Profesyonellik ⇒ Yeterlik sahibi bir öğretmen olmak
- 2- Hizmette Sorumluluk ⇒ Davranışlarının ve bunların topluma maliyeti (davranışın)
- 3- Adil olmak ⇒ Adil olmak, ayırım yapmamak
- 4- Eşitlik ⇒ Eşit davranmak
- 5- Sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması ⇒ Sınıf ortamını düzenlemek
- 6- Yolsuzluk yapmamak ⇒ Kişisel çıkar sağlamamak, kamu malını kötüye kullanmamak
- 7- Dürüstlük - doğruluk ve güven ⇒ Güven vermek

2

9- Mesleki bağlılık ve sürekli gelişme \Rightarrow Meslekte kalmak istemek

10- Saygı \Rightarrow Bütün farklılıklara saygı.

* Herkese değer ve varlığına saygı gösterilmek

* " özel hayatına " "

* " özerkliğine ve kararlarına " "

* İnsanlar arasındaki farklılıklara " "

11- Kaynakların etkin kullanımı \Rightarrow Zamanı etkin kullanma.

Öğretmenlik mesleğinin Etik kodları

a) Özerklik \Rightarrow Birine sahip oldukları onur ve değerlere uygun biçimde davranılması

b) Adileti \Rightarrow Gücün paylaşılması, kötüye kullanımının engellenmesi

c) Sorumlu İlgisi \Rightarrow Başkalarına verilebilecek zararın en aza indirilmesi, yararın artırılması.

d) Gözetim \Rightarrow Kendine ve başkalarına dürüst davranma.

Öğretmenin etik davranış ilkeleri

1- Profesyonel Sorumluluk

2- Mesleki etik davranışlar

3- Mesleki uygulama ve performans

4- Meslektaşlara karşı etik davranışlar

5- Öğrencilere " " "

6- Aile ve toplum " " "

Mesleki Etik İlkeler

1- Doğruluk

2- Yasallık

3- Yeterlilik

4- Güvenilirlik

5- Mesleğe bağlılık

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

- 1- Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci
- 2- Halka hizmet bilinci
- 3- Hizmet standartlarına uyma
- 4- Amaç ve misyona bağlılık
- 5- Dürüstlük ve tarafsızlık
- 6- Saygınlık ve güven
- 7- Nezaket ve saygı
- 8- Yetkili rakamlara bildirim
- 9- Çıkar çatışmasından kaçınma
- 10- Görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacı ile kullanılmaması
- 11- Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı.

Hediye Alma

YASAK

- * Çıkar ilişkisi sonucu alınan
Burs, konaklama, hediye gibi
Verilecek hediye
- * Taşınır, taşınmaz malların
rahi bedelinin üzerinden yapılan işlemler
- * Hizmetten yararlanılacak vereceği
her türlü hediye
- * Borç - krediler.

Yasak Olmayan

- * Kuruma katkısı olan demirbaş
Kaydedilen bağışlar
- * Kitap, dergi, makale, kaset, cd vb.
- * Halka açık yarışmalardan kazansınlar
- * Halka niteliği taşıyanlar
- * Tanıtım amaçlı nakit, el sanatları vb.
- * Finans kurumlarından piyasa koşullarına göre alınan krediler.

Eğitimde Etik Standartlar

- 1- Öğrenciye Bağlılık ilkesi
- Mesleğe " "

(4)

Okul yöneticilerinin etik liderlik becerileri

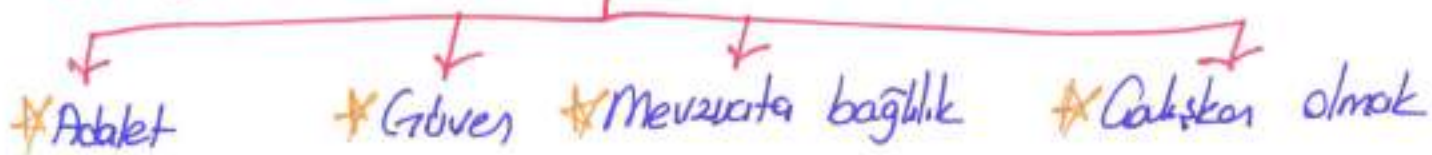
1-Karar verme sürecinde etiklik \Rightarrow Ahlaki açıdan doğru karar verme

2-Davranışsal Etik \Rightarrow Doğru adil davranma

3-İletişim Sürecinde Etik \Rightarrow Sağlıklı İletişim

4-Örgüt iklimi oluşturma sürecinde etik \Rightarrow etkili okul iklimi oluşturmak, Çalışanlara sahip çıkmak, desteklemek Sevgiyi temel almak

Okul yönetiminde sergilenmesi gereken değerler

Okul yöneticilerinin davranışlarına rehber edinebileceği etik değerler

- 1-Eğitim felsefesine uygun ulayın geliştirmek
- 2-Güçlü ahlaki bir lider olmak, okulda ahlaki bir hava oluşturmaktır
- 3-Ayrımcı davranışları kınamaktır
- 4-Etkili öğretimi bir görev olarak görmek
- 5-Okul toplumunu tesis etmek
- 6-Okul içindeki farklı grupların hakları arasında denge gözetmek
- 7-Herkes tarafından istenen kararlar her zaman doğru karar değildir
- 8-Kararların temelinde, okul toplumunun iyeleri için doğru olanı yapmak vardır
- 9-Ahlaki cesaret yöneticinin bir parçasıdır
- 10-Okul yöneticisi etik davranışları, ahlaki eylemleri, dürüstlüğü okul iyeleri ile paylaşır

(5)

- ETİK YAKLAŞIMLAR

1- Meta Etik (Analitik Yaklaşım) Ahlak bilgisi, Kötü ne? İyi ne?

2- Normatif Etik ⇒ Doğruyu yaşıyorayınacak pratik ahlaklı yaşamın nasıl yaşanacağını bulmaya çalışır. Ne yapmalı? Nasıl yaşamalı? Nasıl bir insan olmalı?

3- Uygulamalı Etik ⇒ Kriterler. Soyut etik kavramların uygulanması yoluyla somutlaştırılması

Etik ilkelerin geliştirilmesinde Temel Alınan Yaklaşımlar

1- Noksan yet ilkesi ⇒ Tutarlı, tarafsız, gerçeğe dayalı

2- İnsan hakları ilkesi ⇒ bireylerin varlığı, bütünlüğü ve temel insan hakları

3- Faydacılık ilkesi ⇒ Herkes tam iyi olacağı tahmin edilmiş koşullarda yarar verilmesi

4- Bireysellik ilkesi ⇒ Bireylerin temel amaçlarının kişisel kazançlarını arttırmak olduğunu vurgular.

- ETİK SİSTEMLER

1- Amaçlanan Sonuç Etik ⇒ Faydacılık. Eylem fayda getiriyor mu?
(Machiavelli)

2- Kural Etik ⇒ Eylem toplumsal kurallara, standartlara, yasalara uygun mu?
(Kant)

3- Toplumsal Sözleşme Etik ⇒ Birey toplumsal ilke ve standartları benimsemiş mi?
(J.J. Rousseau)

4- Kişisel Etik ⇒ Kişinin vicdanı. Eylem kişinin vicdanına huzur veriyor mu?
(Buber)

5- Sosyal Yaşam Etik ⇒ Ahlaki doğruluk. Kişi insan ve diğer canlılarla olan ilişkilerinde kurallara uyuyor mu?

ETİK KURAMLAR

1-Teleolojik (Sonuççu) Kuram \Rightarrow En iyi sonucu elde etmek. En iyi sonucu elde etmek için ne yapmalıyım? Davranışın niyeti, amacı değil somut sonucunu önemlendirir.

2-Deontolojik (Kural/Ödev Temelli) Kuram \Rightarrow Eylemin türü, ahlaki ilke ve kuralların izlenip izlenmediği ile ilgilendir. Kişinin ödev ve sorumluluklarını yerine getirirken ödev etik ilke ve kurallara bağlılığı önemser.

3-İstisnai Etik Kuram \Rightarrow Kararı vermede sezgiler yol gösterir.

4)Kazuvistlik (Örnek Olmaya Dayalı) Etik Kuram \Rightarrow Soyut etik ilkeleri somut örnek olaylara uygulayarak pratik davranışlar öğretmeye çalışan uygulamalı bir etik kuramıdır.

5-Realist Etik Kuram \Rightarrow ARISTOLES Aklın yolunu ~~dağıtım~~ önermiş ve doğru olan ahlaki davranışların asırlıktan uzak olması gerektiğini savunmuş.

6-Materyalist Etik Kuram \Rightarrow Spinoza İnsanların mutluluk ve doğruluk etkiğini savunur. Doğaya ve maddi dünyaya önem verir. Benî DOĞADADIR-

7-Pragmatik Etik Kuram \Rightarrow Bir davranış şekli okla ve mantığıyla uygun, pratik uygulamada faydalı ise doğrudur.

BİLGİ TARAMASI

1. "İnsanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerler, normları, kuralları, doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlaksal açıdan araştırılan bir kavram disiplini" olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değerler B) Etik Kodlar C) Ahlak D) Etik

2. "Bir toplum içinde kişilerin benimsedikleri, uymak zorunda bulundukları davranış biçimleri ve kuralları" olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahlak B) Mesleki Etik
C) Etik D) İlke E) Etik İkilem

"Bir meslek grubunun, mesleğe ilişkin olarak oluşturup koruduğu; meslek üyelerine emreden, onları belli bir şekilde davranmaya zorlayan; kişisel eğilimlerini sınırlandıran, yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan; meslek içi rekabeti düzenleyen ve hizmet ideallerini korumayı amaçlayan meslekî ilkeler bütünü."

3. Yukarıda tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Norm B) Ahlak C) Değerler D) Etik E) Mesleki Etik

"Bir eylemin ahlaki doğruluğu, kişinin vicdanı tarafından belirlenir. Eylem bireyin vicdanına huzur veriyor mu? sorusuna yanıt aranır. Buber tarafından savunulmuştur."

4. Yukarıda sözü edilen etik sistem hangisidir?

- A) Toplumsal Sözleşme Etiği B) Kişisel Etik
C) Sosyal Yaşam Etiği D) Kural Etiği E) Amaçlanan Sonuç Etiği

5. Meslekî etik kuralları olarak belirlenen, üyelerinin genel ve ortak olan davranış biçimlerini tanımlayan ilkelerin temel işlevleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Mesleğe kalifiye eleman seçmek
B) Meslek içi rekabeti düzenlemek
C) Hizmet ideallerini korumak
D) Yetersiz üyeleri ayırmak
E) İlkesiz üyeleri ayırmak

Kişinin vicdanı-Eylem

Ahlaki
u?

EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETİK

- I- Kişisel çıkarları
II- Hiçbir öğrenciyi
III- Bir meslekte
IV- Öğrenciyi kas
maruz bırakmak
6. Yukarıdaki si
bağlılık ilkesi i
A) I-II

7. Aşağıdaki
A) Yasallık
C) Mesleğe t

8. Öğretme
A) Mutlak t
B) Kaynak
C) Meslek
D) Hizmet
E) Tarafs

9. Etik i
aşağıd:
A) Fayd
C) İns

10. "
ve b
han
A)
B)
C)
D)
E)

- I- Kişisel çıkarları için öğrencilerle profesyonel ilişkilerini kullanmama
 II- Hiçbir öğrenciye avantaj sağlamama
 III- Bir meslektaş hakkında yanlış ya da kötü niyetli açıklamalar yapmama
 IV- Öğrenciyi kasıtlı olarak mahcup edecek ya da küçük düşürecek davranışlara maruz bırakmama
4. Yukarıdaki sayılanlardan hangileri eğitimdeki etik standartlardan öğrenciye bağlılık ilkesi içinde değerlendirilir?
- A) I-II B) I-II-IV C) II-III-IV D) I-II-III E) I-II-III-IV

7. Aşağıdakilerden hangisi mesleki etik ilkeler arasında sayılamaz?
- A) Yasallık B) Güvenirlilik
 C) Mesleğe bağlılık D) Başarılilik
 E) Tarafsızlık

8. Öğretmenlik meslek etiği ilkeleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?
- A) Mutlak başarı
 B) Kaynakların etkili kullanımı
 C) Mesleki bağlılık ve sürekli gelişme
 D) Hizmette sorumluluk
 E) Tarafsızlık

9. Etik ilkelerin geliştirilmesinde temel alınan yaklaşımlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?
- A) Faydacılık ilkesi B) Hakkaniyet ilkesi
 C) İnsan Hakları ilkesi D) Bireysellik ilkesi E) Başarı ilkesi

10. "Okul müdürünün, okulunu güzelleştirebilmek için var gücüyle çalışarak, boya ve badana işlerine bizzat yardım etmesi" aşağıdaki etik davranış ilkelerinden hangisini açıklayan bir örnektir ?
- A) Saygınlık ve güven
 B) Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci
 C) Amaç ve misyona bağlılık
 D) Hizmet standartlarına uyma
 E) Halka hizmet bilinci